

Huvudman
bildningsforvaltningen@katrineholm.se
Rektor
erik.oberg@katrineholm.se

2019-01-15
Dnr 400-2017:10219

Beslut

efter kvalitetsgranskning av studie- och
yrkesvägledningen på gymnasiala
yrkesprogram vid Lindengymnasiet i
Katrineholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av studie- och yrkesvägledningen på gymnasiala yrkesprogram. Syftet är att granska huruvida eleverna får en studie- och yrkesvägledning som utgår från deras behov och förmår vidga deras perspektiv på sin studie- och yrkesvalsprocess.

De övergripande frågeställningarna är:

- 1. I vilken utsträckning tar rektor och personal ansvar för att studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och integrerat inom den ordinarie undervisningen?*
- 2. I vilken utsträckning utgår studie- och yrkesvägledningen från elevernas behov för att bilda en helhet för eleven och stödja dennes studie- och yrkesvalsprocess?*
- 3. I vilken utsträckning ges eleverna allsidiga kunskaper om arbetsmarknaden som förmår vidga elevernas perspektiv och motverka begränsningar i studie- och yrkesval utifrån föreställningar om kön och social eller kulturell bakgrund?*
- 4. I vilken utsträckning tar huvudmannen ansvar för att rektor ges goda förutsättningar för arbetet med studie- och yrkesvägledning på skolenheten?*

Granskningen genomförs i 29 utvalda verksamheter och i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Lindengymnasiet i Katrineholms kommun, ingår i denna granskning. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionen besökte Lindengymnasiet den 25-26 oktober 2018. Det program som granskades var handels- och administrationsprogrammet. Besöket genomfördes av och Anders Bengtsson, Monica Axelsson och Jenny Bergman Westling. Intervjuer med elever i årskurs 2, lärare, studie- och yrkesvägledare, rektor samt representanter för huvudmannen har genomförts.

Vid handels- och administrationsprogrammet studerar 81 elever, varav 46 flickor och 35 pojkar. Tolv lärare undervisar på programmet. På skolenheten, med ytterligare fem nationella program, tjänstgör en utbildad studie- och yrkesvägledare på heltid. Studie- och yrkesvägledarna i kommunen är anställda på bildningsförvaltningen och har förvaltningschefen som närmaste chef.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av arbetet med studie- och yrkesvägledningen på den granskade skolenheten samt de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningens fyra frågeställningar. I bilaga 1 redogörs för de författningar och allmänna råd som ligger till grund för kvalitetsgranskningen av studie- och yrkesvägledningen på gymnasiala yrkesprogram.

Skolinspektionens bedömning

1. Studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Inom detta område granskas i vilken utsträckning rektor och personal tar ansvar för att studie- och yrkesvägledningen sker kontinuerligt och integrerat inom den ordinarie undervisningen.¹ Bland annat om det finns en tydliggjord arbetsfördelning, att former för samverkan finns, att arbetet följs upp i det systematiska kvalitetsarbetet och att behov av kompetensutveckling tillgodoses. Vidare granskas om undervisningen planeras och genomförs så att studie- och yrkesvägledningen ger eleverna förutsättningar att göra välgrundade studie- och yrkesval.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte har tydliggjort eller förankrat arbetsfördelning för den vida² studie- och yrkesvägledningen på skolan, vilket framkommer i intervju med rektorn. Rektorn uppger i intervju att studie- och yrkesvägledarens arbetsfördelning bestäms av förvaltningschefen som är närmsta chef för studie- och yrkesvägledaren. Den vida studie- och yrkesvägledningen i undervisningen är inte organiserad av rektor på skolan utan rektorns förhoppning är att "summan av det arbete kring studie- och yrkesvägledningen som finns i kurserna når upp till läroplanens mål". Lärarna och studie- och yrkesvägledaren bekräftar i intervju att rektorn på skolan inte har tydliggjort hur de ska arbeta med studie- och yrkesvägledningen i undervisningen.

Granskningen visar vidare att möjligheten till samverkan finns mellan lärare och lärare och studie- och yrkesvägledare men att studie- och yrkesvägledningen inte har varit ett prioriterat område vid gemensamma möten hittills. Rektorn beskriver att möjligheten finns att ge lärarna tid vid exempelvis arbetslagsmöten för att prata om den vida studie- och yrkesvägledningen. Studie- och yrkesvägledarens samverkan med lärarna sker tillsammans vid klasskonferenser, elevhälsoteamsmöten och då handlar det om enskilda elever, uppger studie- och yrkesvägledaren. Studie- och yrkesvägledaren uppger att hen inte deltar i lärarnas arbetslagsmöten men deltar däremot vid arbetsplatsträffar men då är det andra teman än studie- och yrkesvägledning som tas upp. Lärarna berättar att de inte känner till vilka förutsättningar som finns för samverkan kring studie- och yrkesvägledningen.

När det gäller samarbete mellan studie- och yrkesvägledaren och lärarna och lärare emellan visar granskningen att detta arbete inte är initierat av rektorn och att det

¹ I bilaga 1 redogörs kortfattat för författningar och allmänna råd som ligger till grund för kvalitetsgranskningen av studie- och yrkesvägledning på gymnasiala yrkesprogram

² Med begreppet *vid* studie- och yrkesvägledning avses all den verksamhet som bidrar till att ge elever kunskaper och färdigheter som underlag för att fatta beslut om framtida studie- och yrkesval. Studie- och yrkesvägledning i *snäv* bemärkelse är den personliga vägledning som studie- och yrkesvägledaren ger i form av vägledningssamtal, individuellt och i grupp. .
Skolverket (2013), *Allmänna råd med kommentarer, Arbete med studie- och yrkesvägledning*, Skolverkets publikationsservice, andra tryckningen, Stockholm 2017, s. 9.

samarbete som finns begränsas till enskilda elevärenden och spontana möten mellan lärare. Syftet med samarbetet mellan lärarna och studie- och yrkesvägledaren har inte tydliggjorts av rektorn, uppger studie- och yrkesvägledaren. Studie- och yrkesvägledaren berättar vidare att det snarare är allmänt vedertaget att studie- och yrkesvägledaren kommer ut och informerar eleverna i klasserna. Studie- och yrkesvägledaren upplever att det inte finns några hinder för hen att komma ut och informera i klasserna eftersom lärarna är positivt inställda till vägledningssuppdraget. Lärarna berättar att de mestadels pratar om handels- och administrationsprogrammets struktur och innehåll med studie- och yrkesvägledaren och att de inte pratar generellt om studie- och yrkesvägledningen med hen. Lärarna tillägger att de inte pratar om studie- och yrkesvägledning lärare emellan på någon avsatt tid utan, om det sker, är det mer spontant. Rektorn och eleverna uppger att de inte känner till något samarbete kring studie- och yrkesvägledning mellan lärarna och studie- och yrkesvägledaren i undervisningen. Rektorn berättar emellertid att det på förekommen anledning sker möten kring enskilda elevärenden mellan lärare och studie- och yrkesvägledare.

Av intervju med lärare, elever, rektor och studie- och yrkesvägledare framgår att det i yrkeskurserna på handels- och administrationsprogrammet finns ett väl fungerande samarbete med externa kontakter som exempelvis företag i handelsbranschen i närområdet. Lärarna berättar vidare att de genomför studiebesök på företag, anordnar arbetsplatsförlagt lärande (APL) på företag samt besöker SACO-mässan och en lokal yrkes- och utbildningsmessa i kommunen tillsammans med eleverna.

Rektorn har inte genomfört någon kartläggning eller analys om lärarnas behov av relevant kompetensutveckling inom studie- och yrkesvägledningsområdet, vilket bekräftas av rektorn i intervju. Studie- och yrkesvägledaren används inte heller, enligt de intervjuade, av rektorn som en aktiv del i lärarnas kompetensutveckling inom studie- och yrkesvägledningen.

Studie- och yrkesvägledningen inte ingår i det systematiska kvalitetsarbetet, vilket intygas av rektorn, lärarna och studie- och yrkesvägledaren.

Vad gäller studie- och yrkesvägledarens tillgänglighet uppger eleverna i intervju att de träffat den tidigare och nuvarande studie- och yrkesvägledaren i samband med inledande presentation och information i helklass i årskurs 1 inför det individuella valet av kurser. Eleverna säger att lärarna inte varit tydliga i undervisningen att det är studie- och yrkesvägledning som de har pratat om men det har eleverna förstått ändå. Eleverna uppger att de inte heller har fått någon information av studie- och yrkesvägledaren om eftergymnasiala utbildningar.

Lärarna berättar att de arbetar med studie- och yrkesvägledning i undervisningen på flera olika sätt. I ett klassrum har lärarna exempelvis täckt en vägg med olika yrkesutgångar för handels- och administrationsprogrammet. Genom skolans samarbete med organisationen ung företagsamhet (UF) får eleverna lära sig att driva ett UF-företag och lärarna ser det som en del av vägledningen och "en brygga vidare" i arbetslivet för några elever. Eleverna

får granska riktiga platsannonser och analysera dem i undervisningen och får genom det reflektera över hur det kan se ut när de tar examen, tillägger lärarna. Eleverna uppger att de arbetar med olika yrken i handelsbranschen och att de då får i uppgift att ta reda på vilken utbildning och lön som de kan förvänta sig inom ett specifikt yrke. Några elever känner dock inte igen sig i att lärarna har pratat om arbetsmarknaden i undervisningen.

Handels- och administrationsprogrammet driver Handelsboden³ på skolan och där får eleverna bland annat arbeta, räkna, sälja, skylta och beställa varor, berättar lärarna. Eleverna berättar vidare att i arbetet med handelsboden i årskurs 2 ingår rekrytering av personal. Eleverna i årskurs 1 får då skriva cv och sedan läser eleverna i årskurs 2 dessa och genomför anställningsintervjuer med eleverna i årskurs 1.

I elevernas utbildning ingår APL under 15 veckor och i samband med det frågar yrkeslärarna vilka intressen som eleven har och sedan tar läraren kontakt med ett APL-företag som kan ta emot eleven. Eleven ges sedan i uppgift att skriva en presentation av sig själv med bifogad bild som de sedan lämnar över när de presenterar sig för APL-handledaren. Inför APL-perioden får eleverna reflektera kring eventuella farhågor och förväntningar och på liknande sätt följs APL-perioden upp efteråt i undervisningen, berättar lärarna. I detta reflektionsarbete får eleverna även tänka till vad de ska tänka på om de väljer detta yrke. Eleverna får med sig uppdrag som är kopplade till kursmålen under APL-perioden och som sedan följs upp av APL-handledare och yrkeslärarna.

I undervisningen organiserar lärarna studiebesök som är inriktade emot olika delar av handelsbranschen och inför dessa studiebesök ber lärarna eleverna att formulera frågor i förväg, berättar lärarna. Eleverna berättar att de genomfört ett studiebesök i helklass och flera studiebesök individuellt och att dessa varit givande. Eleverna berättar att de ofta i undervisningen får individuella fältstudieuppgifter där studiebesök i en butik ingår. De får välja ämne, vilken butik de ska kontakta och sedan träffar de butiksägaren samt frågar hur butiksägaren exempelvis har exponerat sina produkter i butiken.

Inför att eleverna åker på SACO-mässan får eleverna genomföra personlighetstest för att se vilket yrke som skulle kunna passa dem och undersöka vilka yrken som finns. Under mässan uppmuntrar lärarna eleverna att ta reda på vilka utbildningsmöjligheter som finns inom olika yrken, uppger lärarna. Om eleverna hittar en intressant utbildning eller ett intressant yrke under mässan fungerar det som en motivationshöjare och då säger eleven "Den här utbildningen vill jag gå och då måste jag göra de här besluten", uppger lärarna. Eleverna uppger att de, vid tiden för granskningsbesöket, inte besökt SACO-mässan men några elever uppger däremot att de besökte den lokala utbildningsmässan i Katrineholm under årskurs 1.

I undervisningen i gymnasiegemensamma ämnen arbetar lärarna med studie- och yrkesvägledning på olika sätt. I ämnet samhällskunskap tar lärare upp studie- och

³ Handelsboden är en butik på skolan som elever och lärare på driver.

yrkesvägledning i samband med avsnitten privatekonomi och arbetsliv. I engelska har läraren i delar av undervisningen använt elevernas programinriktning när lektionsuppgifter tagits fram och här har eleverna även fått läsa jobbannonser på engelska, berättar lärarna. I engelska används även Skatteverkets broschyr "Starting up a Business" som material när de pratar om entreprenörskap i undervisningen, berättar lärarna. Flera elever uttrycker att de har fått nya tankar och idéer och fått känslan att de kommit vidare kring vad de vill arbeta med efter att de har diskuterat och arbetat med olika yrken i skolan. Lärarna uppger att eleverna får göra olika tester och läsa på om olika yrken som de sedan pratar om tillsammans med lärarna i handelskurserna. I samband med detta arbete pratar lärarna och eleverna om attityder, värderingar och förhållningssätt, tillägger lärarna. På frågan om eleverna får möjlighet att reflektera i undervisningen över sin framtid och att lärarna frågar dem hur de tänker svarar eleverna dock att lärarna inte frågar dem på det viset om framtiden mer än i enstaka fall.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att rektorn och personal vid handels- och administrationsprogrammet vid Lindengymnasiet delvis tar ansvar för att studie- och yrkesvägledningen sker kontinuerligt och integrerat inom den ordinarie undervisningen. Det finns exempel i undervisningen vid handels- och administrationsprogrammet som kan ses som studie- och yrkesvägledning. Det finns exempelvis ett välfungerande samarbete med lokala företag i yrkeskurserna. Eleverna ges på flera sätt möjlighet till studie- och yrkesvägledning i undervisningen i såväl karaktärsämnen som i gymnasiegemensamma ämnen. Granskningen visar emellertid att flera viktiga förutsättningar för studie- och yrkesvägledningsarbetet saknas, till exempel en tydlig ansvarsfördelning och former för personalens samverkan. Detta riskerar att påverka både elevernas tillgång till den vida studie- och yrkesvägledningen och kvaliteten på arbetet. För att eleverna ska få sammanhang och kontinuitet i studie- och yrkesvägledningen, och medvetet kunna koppla den till sina framtida studie- och yrkesval, behöver arbetet med den vida studie- och yrkesvägledningen utvecklas.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen därför att ett arbete i första hand behöver inledas inom följande utvecklingsområde:

- Rektorn behöver se till att det blir tydligt för berörd personal hur den breda studie- och yrkesvägledningen ska genomföras på handels- och administrationsprogrammet. I det ingår att se till att tillräckliga förutsättningar för arbetet skapas avseende bland annat kompetensutveckling, former för samverkan och systematiskt kvalitetsarbete.

2. Anpassning av studie- och yrkesvägledningen efter elevernas behov

Inom detta område granskas i vilken utsträckning den vida studie- och yrkesvägledningen utgår från elevernas behov och hur den anpassas för att stödja elevernas studie- och yrkesvalsprocess och skapa en helhet för eleverna.⁴ Bland annat om det på skolan finns en bild av elevernas behov av kunskap och av att kunna reflektera kring sin egen utveckling i förhållande till sina framtidsmål. Vidare granskas hur denna bild ligger till grund för skolans arbete inom området.

Granskningen visar att rektorns bild av elevernas studiesituation inte bygger på en kartläggning av elevernas behov av studie- och yrkesvägledning.

Rektorn berättar att hen inte har anpassat eller fattat några beslut om studie- och yrkesvägledningen efter elevernas behov och att inga övergripande åtgärder vidtagits för att möta elevernas behov av studie- och yrkesvägledning på handels- och administrationsprogrammet. Rektorn tillägger dock att det finns en ganska hög andel av elever på programmet där de socioekonomiska förutsättningarna är utmanande. Generellt sett så är det inte mer avbrott på handels- och administrationsprogrammet än på övriga program på skolenheten, berättar rektorn. Studieresultaten för avgångseleverna på handels- och administrationsprogrammet läsåret 2017/2018 var låga och det var en låg andel elever som var behöriga till högskolan och nästan lika låg andel som fick yrkesexamen, uppger rektorn. Rektorn tillägger att handels- och administrationsprogrammet både är ett yrkesprogram och ett högskoleförberedande program men att många av eleverna väljer bort kurser som förbereder dem för vidare studier.

Lärarna tar inte systematiskt reda på elevernas behov av studie- och yrkesvägledning genom någon kartläggning i undervisningen som visar en gemensam bild av elevernas behov men en del information framkommer vid utvecklingssamtalen med eleverna.

Lärarna berättar att de försöker anpassa undervisningen kontinuerligt för eleverna och att de försöker lyssna in vilka tankar och mål eleverna har. Eleverna får exempelvis i inledningen av en yrkeskurs skriva ett brev till sin lärare och berätta vilka mål och ambitioner de har. Det händer även att enskilda elever berättar om sina framtidsplaner för sina lärare och annars frågar lärarna om elevens framtidsplaner vid utvecklingssamtalen. En del elever uttrycker vad de vill jobba med och då kan lärarna jobba utifrån det medan andra elever inte vet vad de vill, berättar lärarna. Lärarna berättar vidare att de pratar med eleverna spontant under lektionstid, ibland om deras framtid och kring studie- och yrkesvägledning. På mentorstiden pratar de med eleverna om framtidsplaner mer regelbundet, tillägger lärarna. Granskningen visar att elevernas individuella studieplaner inte är kända av eleverna. Eleverna får dock återkoppling på

⁴ Se fotnot 1

studieresultat och studie- och yrkesvägledning i utvecklingssamtalen och att detta hjälper eleverna att utvecklas.

Granskningen visar att den studie- och yrkesvägledning som elevernas ges huvudsakligen är generell och mer sällan anpassad efter elevernas enskilda behov. Eleverna berättar att studie- och yrkesvägledningen i undervisningen inte anpassas efter enskilda behov utan att det är mer så att alla elever får samma information. Eleverna säger att lärarna inte pratar om studie- och yrkesvägledning så mycket i undervisningen. Rektorn bekräftar att lärarna anpassar undervisningsmetoder rent studiemässigt på gruppbasis men att de inte gör någon analys eller anpassar studie- och yrkesvägledningen utifrån att det finns en högre andel flickor eller pojkar och/eller elever med utländsk bakgrund. Lärarna tittar i ämnets kursplan, vad det är för kunskapskrav, och så arbetar de utifrån det, berättar rektorn. Studie- och yrkesvägledaren berättar att det inte finns förutsättningar att utgå från respektive elevs behov av studie- och yrkesvägledning när information ges i helklass utan hen utgår ifrån en generalisering av klassens behov och att hen vill visa på olika alternativ för eleverna.

Lärarna uppger att den studie- och yrkesvägledning som de ger tillsammans med den studie- och yrkesvägledning som studie- och yrkesvägledaren ger bidrar till att öka elevernas självkännet. Lärarna beskriver att de alltid finns tillgängliga för att bemöta elevernas frågor eller hänvisar eleverna vidare till studie- och yrkesvägledaren. Lärarna tillägger att det handlar om att ge eleverna positiv förstärkning och tilltro till sina förmågor. I årskurs 2 till exempel så ska eleverna göra en platsannons för en tjänst i Handelsboden, som ettorna sedan ska svara på och då måste eleverna fundera kring vad som krävs för att jobba i Handelsboden, berättar lärarna. Eleverna får också skriva om vad som utmärker en bra säljare och sedan fundera kring hur de ska göra för att lära sig det, berättar lärarna. Eleverna uppger att de har nytta av allt som de lär sig i skolan och att de ibland får olika uppgifter för att de har olika intressen. Lärarna är noga med att eleverna ska söka APL-plats på egen hand och att de ska hamna där de vill vara, tillägger eleverna. Eleverna uppger att studie- och yrkesvägledningen pågår hela tiden utan att de tänker på det.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att lärare vid enskilda utvecklingssamtal i viss utsträckning identifierar enskilda elevers behov, men att rektorn inte säkerställer att den vida studie- och vägledningen utgår från elevernas behov och anpassas för att stödja elevernas studie- och yrkesvalsprocess och skapar en helhet för eleverna. Elevernas behov av studie- och yrkesvägledning på handels- och administrationsprogrammet kartläggs och analyseras inte. Det begränsar möjligheten att planera undervisningen så att den anpassas till elevernas olika behov av att kunna hantera frågor kring val av framtid studier och yrken.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen därför att ett arbete i första hand behöver inledas inom följande utvecklingsområde:

- Rektorn behöver utifrån en sammantagen bild av elevernas behov säkerställa att eleverna i undervisningen ges en studie- och yrkesvägledning som anpassas efter deras behov samt att lärarna genomför den. I detta arbete behöver rektorn till exempel jämföra bilden av elevernas behov med hur mycket resurser som avsätts liksom i vilken mån schemaläggning, lärarnas förutsättningar för planering och samverkan samt insatser av studie- och yrkesvägledaren påverkar.

3. Vidga perspektiv och motverka begränsningar i elevers val

Inom detta område granskas i vilken utsträckning eleverna ges allsidiga kunskaper om arbetsmarknaden som förmår vidga elevernas perspektiv och motverka begränsningar i studie- och yrkesval utifrån föreställningar om kön, social och kulturell bakgrund.⁵ Begreppet kulturell bakgrund kan förstås som föreställningar om kultur som påverkar elevernas val samt den specifika situationen för elever med migrationsbakgrund.

Av granskningen framgår att arbetet med att vidga perspektiv och motverka begränsningar i elevers val av studier och yrken inte är något tydligt inslag i undervisningen och att det inte finns riktlinjer för skolans arbete med detta.

Rektorn uppger i intervju att hen inte kan svara på om det finns några konkreta mål för att motverka begränsningar i elevernas studie- och yrkesval. Lärarna bekräftar att de inte känner till att det finns några konkreta mål för att motverka begränsningar i elevernas studie- och yrkesval. Rektorn berättar vidare att de inte har arbetat med studie- och yrkesvägledningen utifrån hur elevernas bakgrund styr/begränsar deras val utan fokus har legat mer på genus och hur handels- och administrationsprogrammet ska marknadsföra sig för kommande elever som idag går i grundskolan. Rektorn berättar också att de inte har arbetat så mycket med vad eleverna kommer att välja för yrke eller studier efter skolan heller. Rektorn tillägger att det inte genomförs en tillräcklig analys av elevernas behov av studie- och yrkesvägledning utifrån genus och elevernas socioekonomiska bakgrund på skolenheten utan det är ett arbete som behöver utvecklas.

Skolan genomför inte någon organiserad analys avseende elevernas val av exempelvis kurser utifrån ett könsperspektiv. Detta bekräftas av rektor, elever och personal. Rektorn kan emellertid se att pojkarna i större utsträckning väljer fotboll och idrott som individuellt val i jämförelse med de val som flickorna gör. Flickorna väljer i högre utsträckning kurser som ledarskap och organisation som ligger i linje med handels- och administrationsprogrammet.

⁵ Se fotnot 1

Lärarna arbetar med att vidga elevernas perspektiv och motverka begränsningar utifrån kön och/eller social eller kulturell bakgrund gällande framtida studie- och yrkesval genom motivation och stöttning till eleverna. Förra läsåret var det exempelvis en kille som ville bli dansare och då fanns en lärare som stöttade eleven genom att uppmuntra eleven att göra det. Ett annat exempel som en lärare tar upp är när en tjej med invandrarbakgrund berättade att hon funderade på att bli lärare och då uppmuntrade läraren eleven genom säga; "har jag klarat det så klarar du av det". Det finns också exempel på att någon tjej på programmet har haft APL på byggavdelningen på ett företag, uppger lärarna och tillägger att elever pratar mer om detta men att det inte är något medvetet arbete kring det från lärarna. Eleverna uppger att alla elever behandlas lika och att lärarna är noga med att alla elever ska trivas på skolan. Eleverna berättar att de har pratat i undervisningen kring chefsroller, etik och moral, etnicitet och fördomar i ämnet samhällskunskap men att de inte har pratat om det i sina yrkesämnen. Några elever säger att de har fått en tankeställare efter undervisningen i samhällskunskapen och blivit motiverade att bli chefer i framtiden. Rektorn berättar att hen inte har någon kunskap om lärarnas arbete för att vidga elevernas perspektiv och motverka begränsningar utifrån kön och/eller social eller kulturell bakgrund gällande framtida studie- och yrkesval.

Några särskilda satsningar för att säkerställa att lärarna har aktuell kunskap kring begränsningar i studie- och yrkesval utifrån föreställningar om kön, social och/eller kulturell bakgrund har inte genomförts för lärarna inom handels- och administrationsprogrammet. Av intervjuer med rektor och lärare framkommer att lärarna inte fått någon kompetensutveckling, initierad av rektorn, med koppling till kön och eller social eller kulturell bakgrund påverkar studie- och yrkesval. Lärarna uppger dock att de har tillräcklig kunskap för att kunna bemöta elevernas frågor och funderingar. Några lärare berättar att de har kunskap om elevernas föreställningar kring normer och att detta tas upp i likabehandlingsarbetet, men att det inte finns någon aktuell analys av arbetet. Eleverna säger att deras uppfattning är att de flesta lärarna har kunskaper för att undervisa om detta eftersom de är allmänbildade. Eleverna uppger att lärarna sällan utmanar dem om föreställningar om olika studier och yrken när det gäller vad som är exempelvis manligt och kvinnligt.

Rektorn berättar att lärarnas kunskaper kring elevernas föreställningar om studier och yrken och hur de kan utmanas varierar och att det inte finns något pågående arbete kring normer på skolan i dagsläget. Lärare som undervisar i ämnen där normer blir tydligt, eller kanske till och med ingår som en del i centralt innehåll, tror rektorn har tillräcklig kunskap eller har metoder för att skaffa sig kunskap.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna i viss omfattning ges allsidiga kunskaper om arbetsmarknaden men att det saknas ett medvetet och strukturerat arbete för att, inom den vida studie- och yrkesvägledningen, vidga elevernas perspektiv och motverka begränsningar i studie- och yrkesval. Granskningen visar också att viktiga förutsättningar saknas, till exempel riktlinjer för arbetet och kompetensutveckling för lärarna. Därmed finns risk för att studie- och yrkesvägledningen inte i tillräcklig omfattning verkar kompensatoriskt och förmår vidga elevernas perspektiv,

så att alla elever ges samma möjligheter att välja framtida studier och yrken utan begränsningar utifrån föreställningar om kön och social eller kulturell bakgrund.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen därför att ett arbete i första hand behöver inledas inom följande utvecklingsområde:

- Rektorn behöver säkerställa att den vida studie- och yrkesvägledningen förmår vidga elevernas perspektiv och motverka begränsningar i elevernas framtida studie- och yrkesval som är beroende av kön. Som en del i arbetet behöver rektorn följa upp att lärarna har aktuell kunskap inom området liksom hur frågor som rör området kommer till uttryck i undervisningen. Rektorn behöver också följa upp att arbetet ger avsedda effekter.

4. Huvudmannens ansvar

Inom detta område granskas i vilken utsträckning tar huvudmannen ansvar för att rektor ges goda förutsättningar för arbetet med studie- och yrkesvägledning på skolenheten. Bland annat hur huvudmannen konkretiserar vad de nationella målen för studie- och yrkesvägledning innebär i den egna verksamheten. Vidare hur organisation och resursfördelning, till exempel utifrån en kartläggning av behoven, säkerställer att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning kan tillgodoses.⁶

Huvudmannen beslutade 2016 om en handlingsplan för studie- och yrkesvägledningen inom bildningsförvaltningen i Katrineholms kommun. Planen grundar sig i en kartläggning som genomfördes av kommunens studie- och yrkesvägledare.

Skolinspektionen har tagit del av handlingsplanen. Bland annat tydliggör den syfte och målsättning med skolornas arbete med både den vida och den snäva studie- och yrkesvägledningen. Hela skolans ansvar betonas. Vidare anges en ansvarsfördelning mellan rektor, studie- och yrkesvägledare samt arbetslaget vad gäller samverkan med arbetslivet. Planen innehåller också en aktivitetsplan med förslag på olika aktiviteter att genomföra i de olika skolformerna.

Det är tänkt att huvudmannens handlingsplan ska fungera som utgångspunkt i huvudmannens arbete med att konkretisera vad de nationella målen för studie- och yrkesvägledning innebär för skolenheterna, uppger huvudmannens representanter. Tanken är sedan att det ska tas fram en plan som "färgas" av rektorn och studie- och yrkesvägledaren på respektive skolenhet, tillägger huvudmannens representanter.

Huvudmannen genomförde en utvärdering i rektorsgruppen under våren 2018. Huvudmannen kunde i denna utvärdering konstatera att huvudmannens plan "inte är så känd" och att få rektorer och lärare arbetar utifrån den. Detta bekräftas också av Skolinspektionens intervjuer med rektorn och lärare på Lindengymnasiet. Dock är det huvudmannens uppfattning att lärarna arbetar mycket med studie- och yrkesvägledning

⁶ Se fotnot 1

"men de vet inte om att de gör det". Huvudmannens gör inte någon uppföljning av skolornas arbete med studie- och yrkesvägledning. Hittills har studie- och yrkesvägledningen inte varit "en aktiv del" i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete men huvudmannen planerar att området ska tas med framöver.

Inför granskningen begärde Skolinspektionen in huvudmannens verksamhetsredogörelse och i denna framgår att i de kvalitetsdialoger som genomförs mellan förvaltning och rektorer även omfattar rektorns redovisning av de insatser som genomförts avseende studie- och yrkesvägledningen. Rektorn berättar däremot att hen inte har sett att studie- och yrkesvägledningen finns med i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Huvudmannens representanter uppger vid intervju att de inte har kännedom om hur studie- och yrkesvägledningsarbetet går till på handels- och administrationsprogrammet.

På frågan om samverkan mellan handels- och administrationsprogrammet och arbetslivet uppger huvudmannens representanter att det på Lindengymnasiet finns ett programråd där politiker finns representerade och att huvudmannens uppfattning är att detta arbete behöver stärkas.

Huvudmannens representanter berättar vidare att det finns ett forum för samverkan mellan kommunens studie- och yrkesvägledare. Dessa är anställda på förvaltningen och har förvaltningschefen som närmaste chef. Gruppen träffas en gång per vecka och tar upp frågor som rör studie- och yrkesvägledning. Utifrån vad som diskuterats på dessa möten kan huvudmannens vidta vissa åtgärder. Som exempel nämns att huvudmannen tagit bort delar av det generella uppdraget för studie- och yrkesvägledarna för att de ska kunna fokusera på de enskilda eleverna. Denna åtgärd har inte tagits upp i Skolinspektionens intervjuer med rektorn och studie- och yrkesvägledare.

Det har inte genomförts någon kartläggning av elevernas behov av studie- och yrkesvägledning förutom den som ligger till grund för huvudmannens handlingsplan. Skolinspektionen har efterfrågat denna kartläggning men huvudmannen har inte funnit den i dokumenterad form. När det gäller huvudmannens resursfördelning för studie- och yrkesvägledning uppger huvudmannen att resurs för studie- och yrkesvägledare utgår från antalet elever på respektive skola. Huvudmannens uppfattning är att resurstilldelningen för handels och administrationsprogrammet behöver stärkas. Huvudmannens representanter tillägger att de tillsammans med rektorn behöver se över elevernas behov av studie- och yrkesvägledning utifrån elevernas socioekonomiska bakgrund. I intervju med rektorn och studie- och yrkesvägledaren bekräftas detta.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte i tillräcklig omfattning säkerställer att rektorn ges goda förutsättningar för arbetet med studie- och yrkesvägledning. Huvudmannen har visserligen tagit fram och beslutat om en handlingsplan för skolornas arbete med studie- och yrkesvägledning. Dock visar granskningen att planen inte är känd och implementerad bland rektorer och lärare, inte heller på handels- och administrationsprogrammet på Lindengymnasiet. Vidare bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte på ett systematiskt sätt följer upp skolenheternas arbete med studie- och yrkesvägledning, vare sig i snäv eller vid bemärkelse. Inte heller

kartläggs elevernas behov av studie- och yrkesvägledning. Sammantaget betyder det att huvudmannen saknar underlag för bedömning av huruvida elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses på skolenheterna. Därmed saknas också underlag för huvudmannens beslut om åtgärder, till exempel vad gäller resursfördelning och personalens kompetensutveckling.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen därför att ett arbete i första hand behöver inledas inom följande utvecklingsområde:

- Huvudmannen behöver säkerställa att rektorn ges förutsättningar för arbetet med studie- och yrkesvägledning. I det arbetet ingår att implementera huvudmannens planer för arbetet och följa upp arbetet samt regelbundet ta reda på om elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de fyra identifierade utvecklingsområdena som anges ovan under rubrik *Bedömning*. Som stöd för redovisningen bör bifogade mall (bilaga 2) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017:10219) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Anders Bengtsson

Föredragande
Signerat av: Anders Bengtsson

X Roland Fallström

Beslutsfattare
Signerat av: Roland Fallström

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/SYV-pa-gymnasiala-yrkesprogram/>

Bilaga 1

Författningar och allmänna råd i kvalitetsgranskningen Studie- och yrkesvägledning på gymnasiala yrkesprogram

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 § 1-2 st skollagen

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. [...]

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. [...] En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. [...]

2 kap. 8 b § skollagen

Kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

2 kap. 29 § skollagen

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 278-279) anges att lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv. En förutsättning för att eleverna ska kunna utnyttja den stora frihet och de möjligheter till egna val som erbjuds är att de får en adekvat information om utbildningsutbud och valmöjligheter, såväl utifrån sina intressen och förutsättningar som i förhållande till arbetsmarknadens behov. Elevernas behov av vägledning kommer säkerligen inte att bli mindre i framtiden än i dag. Sammantaget talar detta för någon form av reglering av studie och yrkesvägledning även i den nya skollagen.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 659) anges vidare att kompetens för studie- och yrkesvägledning främst finns hos personer som är anställda för denna verksamhet. Även rektorer och lärare har dock ett visst ansvar att förmedla sådan kunskap. Frågor om studie- och yrkesvägledning behandlas främst i läroplanerna. Huvudmannen bestämmer själv om kompetensen ska ordnas genom att personal anställs eller på något annat sätt.

2 kap. 30 § skollagen

För att få anställas utan tidsbegränsning för studie- och yrkesvägledning ska den sökande ha en utbildning avsedd för sådan verksamhet.

Den som inte uppfyller kravet enligt första stycket får anställas för studie- och yrkesvägledning för högst ett år i sänder.

2 kap. 34 § 1 st skollagen

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling. [...]

4 kap. 3 § skollagen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 § skollagen

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn och förskolechefen ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 § skollagen

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

4 kap. 6 § skollagen

Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras.

4 kap. 7 § skollagen

Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

15 kap. 2 § 1 st skollagen

Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. [...]

15 kap. 3 § skollagen

Utbildningen i gymnasieskolan ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn.

2011 års läroplan för gymnasieskolan (SKOLFS 2011:144)

2 Övergripande mål och riktlinjer

I de övergripande målen anges de kunskaper samt de normer och värden som alla elever bör ha utvecklat när de lämnar utbildningen. Målen anger inriktningen på utbildningen.

2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv

Gymnasieskolan ska nära samverka med de obligatoriska skolformerna, arbetslivet, universiteten och högskolorna samt med samhället i övrigt. Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet. Det är särskilt viktigt att skolan samarbetar med arbetslivet om yrkesutbildningen.

Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behovet av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse. Universitet och högskolor, arbetsförmedlingar, näringsliv samt arbetsmarknadens parter och branschorganisationer har därför viktiga roller i informationen till skolan och eleverna.

Mål

Skolans mål är att varje elev

- utvecklar sin självkännedom och förmåga till studieplanering,

- medvetet kan ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning på grundval av samlade erfarenheter och kunskaper,
- ökar sin förmåga att analysera olika valmöjligheter och bedöma vilka konsekvenser dessa kan ha,
- har kännedom om arbetslivets villkor, särskilt inom sitt studieområde, samt om möjligheter till fortsatt utbildning, praktik och arbete i Sverige och andra länder, och
- är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och yrkesliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket.

Riktlinjer

Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning,

- bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke,
- informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund,
- i informationen och vägledningen utnyttja de kunskaper som finns hos eleverna, hos skolans personal och i samhället utanför skolan,
- i undervisningen utnyttja kunskaper och erfarenheter från arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång,
- utveckla kontakter med universitet och högskolor samt med handledare och andra inom arbetslivet som kan bidra till att målen för utbildningen nås,
- i utbildningen utnyttja kontakter med det omgivande samhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
- bidra till att presumtiva elever får information om skolans utbildningar.

2.6 Rektorns ansvar

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att [...]

- undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt andra stödåtgärder som de behöver, [...]
- lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen,
- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,
- samverkan med universiteten och högskolorna samt arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får en kvalitativt god utbildning samt en förberedelse för yrkesverksamhet och fortsatt utbildning,

- studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke, [...]

- stimulera till internationella kontakter, samverkan och utbyten i utbildningen, [...]

Skolverkets allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180)

1. Att styra och leda arbetet med studie- och yrkesvägledning

Huvudmannen bör

- konkretisera vad de nationella målen för studie- och yrkesvägledning innebär för den egna verksamheten, samt
- vid beslut om organisation och resursfördelning säkerställa att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning kan tillgodoses.

Rektorn bör

- se till att det finns rutiner och metoder för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen så att den tillgodoser elevernas behov av vägledning,
- tydliggöra hur ansvaret för studie- och yrkesvägledning är fördelat mellan studie- och yrkesvägledare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbetet mellan dem,
- se till att studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och integrerat i utbildningen under studietiden, så att eleven ges förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval, samt
- se till att eleverna, utifrån sina behov, erbjuds vägledningssamtal.

2. Personal och kompetens

Huvudmannen bör

- inför resursfördelningen ta reda på vilken kompetens som finns och vilken kompetens som behövs för att tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning.

Huvudmannen och rektorn bör

- se till att studie- och yrkesvägledaren har den kompetens som behövs för att kunna stödja övrig personals arbete med studie- och yrkesvägledning.

Rektorn bör

- med utgångspunkt i en kartläggning av elevernas behov av studie- och yrkesvägledning se till att verksamheten kan tillhandahålla den kompetens som krävs för att tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning,
- med utgångspunkt i elevernas behov av vägledning, fortlöpande kartlägga och analysera kompetensutvecklingsbehovet för personal som arbetar med studie- och yrkesvägledning, samt
- se till att personalen på skolan har kunskaper om och förståelse för hur kön samt social och kulturell bakgrund påverkar elevernas studie- och yrkesval samt att de har kunskaper om hur elevernas föreställningar om utbildningar och yrken kan utmanas.

3. Undervisning och samverkan – skola, utbildning och arbetsliv

Rektorn bör

- organisera studie- och yrkesvägledningen så att eleverna får möjlighet att ställas inför olika uppgifter i arbetslivet och möta företrädare för arbetslivet och utbildningsväsendet i syfte att ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper och erfarenheter inför kommande studie- och yrkesval,
- ha ett övergripande ansvar för att elevernas arbetslivskontakter bidrar till att deras studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund, samt
- planera för att varje elev i gymnasiesärskolan får det stöd han eller hon behöver i övergången till arbetslivet.

Lärare bör i undervisningen

- ge eleverna möjlighet att utveckla en förståelse för hur kunskaper i ämnet kan ha betydelse i arbetslivet och på så sätt utgöra ett underlag för deras framtida studie- och yrkesval,
- utmana, problematisera och visa på alternativ till traditionella föreställningar om kön, kulturell och social bakgrund som annars kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval, samt
- ge eleverna möjlighet att utveckla allsidiga kunskaper om hur arbetslivet fungerar.

Lärare och studie- och yrkesvägledare bör

- ge eleven möjlighet att utveckla sin förmåga att genomföra sina val av studier och yrken.

Studie- och yrkesvägledaren bör

- bidra med sådana specialistkunskaper som kan ha betydelse för elevernas studie- och yrkesval.

4. Information inför val av studier och yrken

Kommunen bör

- säkerställa att kommunens medborgare informeras om sina möjligheter till utbildning.

Rektorn bör

- se till att det finns strategier för att alla elever utifrån sina behov ska få allsidig information om studier och yrken.

Studie- och yrkesvägledaren och läraren bör

- ge eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att kritiskt granska information om studier och yrken samt skapa medvetenhet om vilket ansvar de själva har för sina studie- och yrkesval, samt
- se till att eleverna får saklig och aktuell information om arbetslivets kvalifikationskrav och om hur arbetsmarknaden ser ut inom olika yrkesområden.

Studie- och yrkesvägledaren bör

- se till att informationen om utbildningsvägar och yrken är aktuell, opartisk, tillförlitlig och tillgänglig för eleverna när de behöver den,
- se till att varje elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan får information om de kurser och utbildningar som finns inom

gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolan och om vilka val som kan ha betydelse för vidare studier,

- se till att eleverna i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan får information om valmöjligheter i form av inriktningar, kurser och yrkesutgångar samt om vilka konsekvenser ett byte av studieinriktning och kurser medför,
- se till att eleverna i gymnasieskolan får information om vidare studier och om vilka val som kan ha betydelse för dessa, samt
- se till att eleverna inom och sökande till vuxenutbildningen får tillgång till information om de kurser och utbildningar som de kan behöva för att nå sina studiemål.

5. Vägledningssamtalet

Rektorn bör

- organisera studie- och yrkesvägledningen så att eleverna erbjuds vägledningssamtal som utgår från varje elevs behov och stödjer dennes studie och yrkesvalsprocess.

Studie- och yrkesvägledaren bör se till att vägledningssamtalen planeras och genomförs så att de

- vidgar elevens perspektiv om såväl de egna förutsättningarna som olika utbildningar och yrken,
- utmanar elevens föreställningar om yrken och utbildningar utifrån kön samt utifrån social och kulturell bakgrund,
- ger eleven förutsättningar att utveckla sin förmåga att väga samman olika faktorer som har betydelse för studie- och yrkesvalet, samt
- ger den individuella studieplanen en central roll i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom vuxenutbildningen.

I anslutning till de allmänna råd som anges ovan har Skolverket också givit kommentarer som använts i granskningen.⁷

⁷ Skolverket (2013) *Arbete med studie- och yrkesvägledning*. Skolverkets publikationsservice, andra tryckningen, Stockholm 2017

Bilaga 2

Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

Utvecklingsområde 1:

Rektorn behöver se till att det blir tydligt för berörd personal hur den breda studie- och yrkesvägledningen ska genomföras på handels- och administrationsprogrammet. I det ingår att se till att tillräckliga förutsättningar för arbetet skapas avseende bland annat kompetensutveckling, former för samverkan och systematiskt kvalitetsarbete.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2:

Rektorn behöver utifrån en sammantagen bild av elevernas behov säkerställa att eleverna i undervisningen ges en studie- och yrkesvägledning som anpassas efter deras behov samt att lärarna genomför den. I detta arbete behöver rektorn till exempel jämföra bilden av elevernas behov med hur mycket resurser som avsätts liksom i vilken mån schemaläggning, lärarnas förutsättningar för planering och samverkan samt insatser av studie- och yrkesvägledaren påverkar.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 3:

Rektorn behöver säkerställa att den vida studie- och yrkesvägledningen förmår vidga elevernas perspektiv och motverka begränsningar i elevernas framtida studie- och yrkesval som är beroende av kön. Som en del i arbetet behöver rektorn följa upp att lärarna har aktuell kunskap inom området liksom hur frågor som rör området kommer till uttryck i undervisningen. Rektorn behöver också följa upp att arbetet ger avsedda effekter.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 4:

Huvudmannen behöver säkerställa att rektorn ges förutsättningar för arbetet med studie- och yrkesvägledning. I det arbetet ingår att implementera huvudmannens planer för arbetet och följa upp arbetet samt regelbundet ta reda på om elevernas behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: